

QUỐC TẾ HÓA GIÁO DỤC ĐẠI HỌC TẠI VIỆT NAM: Ý NGHĨA THỰC TIỄN VÀ THÁCH THỨC

Trần Đức Minh *

Chúng ta đã và đang bước vào xu thế của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 bùng nổ trên toàn thế giới. Những kỳ tích khoa học tuyệt vời thay đổi sâu sắc bộ mặt của các nền kinh tế và các trường đại học toàn cầu. Như vậy, quốc tế hóa là tất yếu trong các trường đại học để tập hợp lực lượng vượt qua mọi khó khăn, thách thức, nếu không muốn bị đào thải.

I. Ý NGHĨA THỰC TIỄN CỦA QUỐC TẾ HÓA GIÁO DỤC ĐẠI HỌC

1. Tính tất yếu

Quốc tế hóa giáo dục đại học (HEI), về lý thuyết, là quá trình hội nhập một hệ thống giáo dục quốc gia với một đơn vị quốc tế, gắn kết văn hóa trên phạm vi toàn cầu. Quốc tế hóa giáo dục đại học trên thực tế là sự cạnh tranh quốc tế để tuyển sinh nước ngoài từ các nước giàu và có uy tín để tạo thu nhập, tạo uy tín quốc gia, xây dựng được thương hiệu quốc tế. Yếu tố chủ yếu của hoạt động quốc tế hóa đại học là tuyển được sinh viên quốc tế vào học, hình thành được các phân hiệu ở nước ngoài, có được các chương trình trao đổi sinh viên, giảng viên và các nghiên cứu sinh với nước đối tác. Ngoài ra, hình thành được các chương trình trao đổi giáo trình, nghiên cứu, giảng dạy với các trường đối tác trong khu vực và quốc tế. Các yếu tố này tác động đến các vị lãnh đạo hoạch định chính sách cho việc hình thành các

cấp độ tuyển sinh du học, đơn giản hóa việc tuyển du học sinh. Có thể nói rằng giáo dục đại học là phương cách để tăng thu nhập, đảm bảo phát triển ổn định. Như vậy, quốc tế hóa giáo dục đại học rất có thể tăng sức cạnh tranh của đất nước trong lĩnh vực học tập chuyên sâu trên quốc tế, mở rộng được kinh nghiệm cho sinh viên và giảng viên nghiên cứu hàn lâm.

2. Phân loại quốc tế hóa giáo dục đại học

a) *Quốc tế hóa giáo dục đại học trong nước*

Để đáp ứng nhu cầu của học sinh phổ thông thiếu thôn cơ hội trải nghiệm về văn hóa, các trường đã thành lập các phân hiệu quốc tế hóa giáo dục cung cấp cho các em cơ hội được trải nghiệm các chương trình giảng dạy quốc tế, các hoạt động trải nghiệm văn hóa quốc tế, giao lưu với sinh viên quốc tế và địa phương. Theo hướng này nhiều trường đã lập mô hình đại học “trường trong trường” theo mô hình quốc tế hóa sáng tạo.

b) *Quốc tế hóa giáo dục đại học xuyên biên giới*

Đây là những hoạt động được tổ chức giữa các trường gần nhau hay có chung biên giới. Theo truyền thống, quốc tế hóa giáo dục được thể hiện thông qua việc chiêu sinh đi du học. Học sinh phổ thông được mượn chương trình của các

* Trường ĐH KD&CN Hà Nội

trường bạn để nghiên cứu, học tập, từ đó, các em quen dần với văn hóa, kỹ thuật nước ngoài.

II. TẦM QUAN TRỌNG VÀ SỰ CẦN THIẾT CỦA QUỐC TẾ HOÁ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC

1. Trong nửa cuối của thế kỷ 21, giáo dục ngày càng được quốc tế hóa. Trong giai đoạn này, các chính phủ nhấn mạnh đến quốc tế hóa giáo dục đại học thông qua trao đổi và hợp tác quốc tế. Các trường đại học và tổ chức giáo dục đại học xây dựng chiến lược cho mình để quốc tế hóa nghiên cứu và giảng dạy. Họ cho rằng đây là giải pháp cho tất cả những khó khăn hiện tại của một xã hội đa văn hóa và quốc tế hóa. Tất cả những yếu tố này đều hỗ trợ cho nhau, nhằm nâng cao chất lượng của tổ chức giáo dục.

2. Trong thời đại của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, mọi thứ trong cuộc sống, nhất là các hoạt động trong trường đại học đều phải số hóa. Thí dụ, để chiêu sinh, người ta phải dùng công nghệ blockchain để quyết định; dịch vụ trông xe người phụ trách cần phải sử dụng công nghệ cảm ứng để tạo ra người máy (robot); chấm bài thi cho sinh viên phải dùng đến dữ liệu lớn để phân tích và cho điểm.v.v. Như vậy, chúng ta có thể có năng suất cao, kết quả chính xác và hiệu suất lớn. Để làm được những việc đó cần phải có nguồn nhân lực am hiểu kỹ thuật cao để giải quyết được những việc nan giải này. Điều đó để nói rằng các nhà khoa học của trường nên tìm đến hợp tác liên kết quốc tế với các tổ chức giáo dục đại học và như vậy, quốc tế hóa giáo dục đại học là tất yếu.

3. Quốc tế hóa giáo dục đại học có ảnh hưởng kinh tế lớn đến hệ thống giáo dục:

Về mặt kinh tế, là một sản phẩm và để đáp ứng yêu cầu của toàn cầu hóa, quốc tế hóa có tác động đến kinh tế, bởi lẽ quốc tế hóa ngày càng có liên quan đến danh giá và lợi ích của tổ chức giáo dục đại học. Quốc tế hóa để cạnh tranh, chiêu sinh được nhiều từ các học sinh phổ thông đến các trường đại học có uy tín, nhằm tạo thêm thu nhập cho trường, gìn giữ được thương hiệu cho trường và uy tín cao quốc tế. Ở các nước châu Á, học sinh phổ thông và các trường đại học thu nhiều lợi ích từ việc tuyển được nhiều học sinh phổ thông vào học tại trường, vì mức học phí phải chăng. Sinh viên quốc tế đóng góp đáng kể cho nền kinh tế đất nước thông qua học phí và sinh hoạt phí trong thời gian họ du học ở nước mình. Như vậy, trường cần có ít nhất một lớp dạy nghiệp vụ bằng tiếng Anh.

4. Những thách thức của quốc tế hoá giáo dục đại học

Nhiều lĩnh vực và sự phức tạp của quốc tế hóa gây ra nhiều thách thức cho các vị lãnh đạo trường. Trường phải thường xuyên đáp ứng và điều hòa tất cả những lĩnh vực đó nhằm thu được lợi ích của quốc tế hóa cũng như là quản trị được rủi ro. Thí dụ, quốc tế hóa các chương trình đào tạo kéo theo sự hỗ trợ đầy đủ cho sinh viên và rất chú ý tới sinh viên và kỳ vọng quá khắt khe về mặt chất lượng sư phạm, đánh giá sinh viên, môi trường học tập của họ. Quan ngại chính của quốc tế hóa là cách để duy trì và nâng cao chất lượng học tập cho sinh viên, đảm bảo được chất lượng đã được kiểm định.

Chính sách của Chính phủ nên nhằm mục tiêu mong muốn thu hút được nhiều người có kỹ năng, trình độ. Những dự án nghiên cứu kết nối văn hóa đều gặp khó khăn vì rào cản ngôn ngữ khác nhau giữa các bên tham gia.

Vấn đề học phí, sinh viên quốc tế thường phải đóng học phí cao so với mức trong nước mình và một số nước khác. Đây là các cơ hội đi du học nước ngoài.

Ngoài ra, việc sử dụng các công nghệ của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 là rất quan trọng và cấp bách, nhưng nhiều trường đại học hiện nay vẫn rất thiếu nguồn nhân lực thông thạo về công nghệ 4.0, đòi hỏi các cơ sở này cần liên kết chặt chẽ với các cơ sở giáo dục đại học đã quốc tế hóa để học tập kinh nghiệm.

5. Lợi ích của quốc tế hoá giáo dục đại học

Quốc tế hóa giáo dục đại học là một trong những mục tiêu chính của các trường đại học hiện nay nhằm cung cấp những kiến thức cập nhật nhất của thời đại cho người học là công dân, nhà doanh nghiệp và các nhà khoa học của tương lai. Quốc tế hóa giáo dục, bản thân nó không phải là cái đích, mà đây

là phương tiện dẫn chúng ta đến những thay đổi và tiến bộ mới. Nó giúp chúng ta tạo ra những kỹ năng mà thế kỷ 21 và 22 đang mong đợi.

Ngày nay, quốc tế hóa có chức năng là một con đường hai chiều. Nó giúp sinh viên đạt được mục tiêu: được hưởng một nền giáo dục có chất lượng cao và theo đuổi những công trình nghiên cứu khoa học để sáng tạo. Nó mang đến cho họ những cơ hội được học tập và thực hành trong những lĩnh vực mà họ theo đuổi. Ngược lại, các cơ sở giáo dục có uy tín trên thế giới, cũng như có chỗ đứng trong cộng đồng những cơ sở giáo dục đại học. Để vươn lên đứng đầu được với những thách thức có liên quan đến toàn cầu hóa. Nhìn chung, chúng ta có 5 lý do cho hoạt động toàn cầu hóa như sau:

- Chuẩn bị hành trang tốt hơn cho sinh viên;
- Quốc tế hóa giáo trình giảng dạy;
- Nâng cao vị thế cho cơ sở giáo dục đại học;
- Tăng cường năng lực học tập và nghiên cứu cho sinh viên;
- Đa dạng hóa bản năng của sinh viên và giảng viên./.

Nhận ngày: **9/4/2023**

Biên tập ngày: **13/4/2023**